30. 3. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Uspokojování pohledávek

Částečně je tématika řešena již v předchozích článcích, pro přehlednost se tento článek věnuje stručně uspokojování pohledávek věřitelů podle jednotlivého způsobu řešení úpadku.

Uspokojení pohledávek v konkursu

V průběhu insolvenčního řízení jsou skupiny pohledávek, které se mohou uspokojit kdykoli před rozvrhovým usnesením (rozvrh), během nebo na základě rozvrhového usnesení a mimo rozvrhové usnesení.

Kdykoliv během insolvenčního řízení před rozvrhem se uspokojují zajištění věřitelé z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění (případně pohledávka osoby odpovědné za správu domu a pozemku), pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň[1]. Nestačí-li výtěžek majetkové podstaty k plné úhradě těchto pohledávek (ani poskytnuté zálohy), uspokojí se nejdříve odměna a hotové výdaje insolvenčního správce, poté pohledávky věřitelů vzniklé za trvání moratoria, pohledávky z úvěrového financování, poměrně náklady spojené se správou a udržováním majetkové podstaty spolu s pracovněprávními pohledávkami dlužníkových zaměstnanců vzniklých po úpadku, pohledávky věřitelů z výživného, až poté pohledávky z újmy na zdraví. Zbývající pohledávky podle § 168 a 169 se hradí poměrně. Před rozvrhem insolvenční správce navíc vyčlení částku odpovídající nákladům spojených s ukončením konkursu.[2]

Pokud zpeněžením veškerého majetku sepsaného v soupisu majetkové podstaty po odečtu (či úhradě) pohledávek uvedených výše zůstanou finanční prostředky, po schválení konečné zprávy insolvenční soud na návrh insolvenčního správce rozhodne o provedení rozvrhu těchto finančních prostředků (usnesení o rozvrhu nebo rozvrhové usnesení. Na základě tohoto usnesení jsou poměrně uspokojování zjištěné nezajištěné pohledávky dlužníka podle jejich výše[3].

V průběhu řízení (tj. ještě před podáním konečné zprávy) může být rozhodnuto též o částečném rozvrhu. Toto je možné za podmínky, že výtěžek majetkové podstaty disponuje dostatečným množstvím finančních prostředků, nepředpokládají se zvýšené výdaje, které by bylo nutné hradit před rozvrhem, a po kalkulaci předpokládaných výdajů s tímto postupem dá souhlas věřitelský orgán.

Mimo rozvrh se poté uspokojí podřízené pohledávky, přičemž platí, že je možné je uspokojit až po úplném uspokojení všech ostatních pohledávek.

Nejsou-li v konkursu pohledávky plně uspokojeny, může se věřitel po skončení insolvenčního řízení domáhat úhrady neuspokojené výše výkonem rozhodnutí či exekucí.

Uspokojení pohledávek v oddlužení

Způsoby a výše uspokojení závisí na zvolené formě oddlužení. Je-li oddlužení řešeno splátkovým kalendářem, nezajištění věřitelé se uspokojují poměrně podle distribučního schématu po dobu trvání splátkového kalendáře (tedy maximální doby pěti let, nedojde-li k plné úhradě dříve). Zajištění věřitelé se uspokojují výhradně z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění a to kdykoli v průběhu řízení. Neuspokojená část pohledávky se nemění v pohledávku nezajištěnou jako při konkursu. Uplynutím doby pěti let trvání splátkového kalendáře (a je-li zpeněžen předmět zajištění, má-li být zpeněžován) insolvenční soud vezme na vědomí splnění oddlužení a zpravidla současně rozhodne o osvobození

dlužníka od placení zbytku neuhrazených pohledávek, jakož i pohledávek nepřihlášených (ač měly být přihlášen), stejně tak pohledávek z titulu ručení či obdobných institutů.

Obdobně se postupuje v případě schváleného oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.[4]

V případě schválení oddlužením zpeněžením majetkové podstaty je zpeněžen veškerý majetek dlužníka sepsaný v soupisu majetkové podstaty ke dni vydání rozhodnutí o schválení způsobu řešení oddlužení, přičemž po jeho zpeněžení je schválena obdoba konečné zprávy a proveden rozvrh výtěžku mezi nezajištěné věřitele obdobně jako při konkursu. Zajištění věřitelé se taktéž uspokojují pouze z výtěžku zpeněžení předmětu zajištění.[5] Majetek, který dlužník nabyl po rozhodnutí o schválení oddlužení, se na rozdíl od konkursu nezpeněžuje. U splátkového kalendáře se takový majetek zpeněžení vždy a rozvrhne se jako mimořádná splátka v rámci splátkového kalendáře.

Obdobně se postupuje v případě zpeněžování nezajištěného majetku při schváleném oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

Do 30.5.2017 musel dlužník aktivně podat návrh na přiznání osvobození, od tohoto data insolvenční soud při splnění podmínek (tj. úhrady 30 % nezajištěných pohledávek, v případě povolených nižších srážek 50 %) rozhodne z úřední povinnosti, nejsou-li mu známy okolnosti pro neosvobození. Od 1.6.2019 platí, že při vzetí na vědomí splnění oddlužení automaticky soud rozhodne o osvobození, neboť Novela 2019 zavedla možnost taktéž rozhodnout o tom, že se nebere na vědomí splnění oddlužení. Tato změna se však týká až řízení, v nichž bylo rozhodnuto o úpadku nejdříve 1.6.2019. Platí, že oddlužení je splněno, pokud došlo k plné úhradě nezajištěných věřitelů, nebo k úhradě ve výši alespoň 60 % v průběhu tří let (počítáno bez podřízených pohledávek), nebo po dobu 5 let nebylo oddlužení zrušeno a dlužník vynaložil veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek, přičemž se má za to, že tuto povinnost neporušil, uhradil-li alespoň 30 % pohledávek.[6]

Uspokojení pohledávek v reorganizaci

Reorganizace je sanační způsob řešení úpadku, nikoli likvidační. Je-li povolena reorganizace[7] a schválen reorganizační plán. Reorganizační plán může předložit dlužník, věřitel či jiná osoba (podle usnesení schůze věřitelů), přičemž přednostní právo má vždy dlužník.

V reorganizaci se věřitelé pro potřeby hlasování a uspokojování pohledávek dělí do několika skupin. Vždy samostatnou skupinu tvoří každý jednotlivý zajištěný věřitel, společníci či členové družstva, a věřitelé pohledávek, které nejsou reorganizačním plánem dotčeni,[8] přičemž reorganizační plán může stanovit i jiné skupiny věřitelů, resp. pohledávek. Tyto skupiny jsou definovány v reorganizačním plánu.

Po schválení reorganizačního plánu (resp. jeho účinností) zanikají pohledávky v plánu neuvedené, nepřihlášené, i práva třetích osob k majetku dlužníka. Věřiteli však zůstává zachováno právo vymáhat svou pohledávku po spoludlužníkovi či ručiteli mimo insolvenční řízení.[9]

Jednotlivé druhy pohledávek se uspokojují podle přijatého a schváleného reorganizačního plánu, přičemž i zde pohledávky podle § 168 a 169 mají přednost.

Mgr. Bc. Milan Horák,
asistent soudce
Krajský soud v Ústí nad Labem

e-mail: MHorak@ksoud.unl.justice.cz

---

[1] Z dikce § 168 a 169 plyne, že se mohou uspokojovat kdykoliv v průběhu řízení, v plné výši

[2] § 305 odst. 3 IZ

[3] Přičemž platí, že neuspokojená část zajištěné pohledávky v případě konkursu se považuje za nezajištěnou a jako taková se uspokojuje spolu s ostatními nezajištěnými pohledávkami v rozvrhu.

[4] S účinností od 1.6.2019 již není možné schválit samostatný splátkový kalendář

[5] Usnesení VS Praha týkající se možnosti úhrady neuspokojené části zajištěné pohledávky po úhradě nezajištěných pohledávek, uvedené v kapitole o zajištěných věřitelích je praxí považováno za excesivní.

[6] §414 a 415 IZ v různých časových zněních, ve spojení s § 412a IZ (účinným od 1.6.2019)

[7] Reorganizace je přípustná pro dlužníka, jehož celkový roční úhrn čistého obratu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50 000 000 Kč, nebo zaměstnává-li dlužník nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru, (do 31.12.2013 platila hranice 100 000 000 Kč a 100 zaměstnanců), přičemž toto omezení se nepoužije v případě, že dlužník společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku předloží reorganizační plán přijatý alespoň polovinou zajištěných a polovinou nezajištěných věřitelů (počítáno podle výše jejich pohledávek). § 316 IZ

[8] § 337 IZ

[9] § 356 IZ

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek

- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva
- Objektivizace náhrady nemajetkové újmy na zdraví a vliv mezinárodního prvku v rozhodovací praxi